

PIANO

Jane Campion

Australia, 1992, 116 min, K16

Usiseelantilaisen **Jane Campionin** ohjaama **Piano** ei ehkä kuulosta miltään hittielokuvalta, mutta vastoin kaikkia odotuksia siitä tuli suurmenestys ympäri maailmaa.

1800-luvun puoliväliin sijoittuvassa tarinassa skotlantilaisnainen muuttaa Uuteen-Seelantiin mennäkseen naimisiin. Mukanaan hänellä on Floratyttö, kasa matkatavaroita ja valtava piano. Nainen on nimeltään Ada McGrath, ja hän on ollut puhumatta kuusivuotiaasta lähtien – syytä hän ei tiedä itsekään. Puhumisen sijaan hän ilmaisee itseään musiikin avulla.

Piano on tyypillinen taide-elokuva, joka on suunnattu niin sanottujen hevijuusereiden eli eniten leffassa käyvien 15–30-vuotiaiden sijaan hieman vanhemmalle yleisölle. Se olisi voinut jäädä pienen katsojakunnan aarteeksi, mutta vähitellen elokuvasta kehittyi uskomaton ilmiö. Ensin Piano keräsi ylistäviä kritiikkejä, mikä houkutteli lippuluukulle miljoonia kulttuurinnälkäisiä. Seitsemän miljoonaa dollaria maksanut elokuva tuotti noin 140 miljoonaa, mikä on poikkeuksellisen hyvä tulos tämän kaltaiselle elokuvalle.

Menestystä avitti myös leffan soundtrack-levyn suuri suosio. Minimalistisäveltäjä **Michael Nymanin** kiehtova musiikki soi kaikkialla, ja CD-levyt suorastaan riistettiin kauppojen hyllyltä. Lopulta Piano alkoi voittaa myös erilaisia elokuva-alan palkintoja, muun muassa kolme Oscaria. Jo pelkkä Oscar-ehdokkuus nostaa elokuvan katsojalukuja roimasti, mutta kultaisen pystin

voittaminen voi kasvattaa tuottoja jopa kymmenillä prosenteilla.

Pianon tie harvoja kiinnostavasta pikkuelokuvasta suuren yleisön kassamagneetiksi oli poikkeuksellinen. Hittielokuvan synnyttäminen vaatii taitavaa markkinoinnin ajoittamista, ilmaisen tv- ja lehtijulkisuuden hyödyntämistä ja oikeanlaisen hypen luomista. Nykyisin digitaalinen markkinointiviestintä toimii tehokkaammin kuin perinteiset mediat, ja sosiaalinen media tavoittaa suuret ihmisjoukot varmasti ja nopeasti.

Tärkeintä on kuitenkin se, että elokuva löytää tiensä katsojien sydämeen. Monen teoksen kohdalla tärkein – ja samalla halvin – markkinointiväline on ensimmäisten katsojien positiivinen kokemus. Hieno elämys saa ihmiset suosittelemaan elokuvaa ystävilleen, sana alkaa levitä nopeasti, ja teatterit täyttyvät.

Osa Pianon viehätysvoimasta liittyy loistaviin näyttelijöihin. **Holly Hunter** tekee häikäisevän roolityö hiljaisuuden valinneena Adana, ja **Anna Paquin** näyttää raikkaasti hänen tyttärtään. Kumpikin palkittiin suorituksestaan Oscarilla. **Harvey Keitel** hahmottelee väkevästi George Bainesin hahmon, ja **Sam Neill** onnistuu Alisdair Stewartin roolissa.

Myös ohjaaja Jane Campion sai Oscarin, tosin parhaasta alkuperäiskäsikirjoituksesta. Hän oli ehdolla myös ohjauksesta, mutta jäi ilman pystiä. Itse asiassa Oscareiden historiassa vain yksi nainen on voittanut patsaan parhaasta ohjauksesta. Se annettiin **Kathryn Bigelow**'lle elokuvasta **The Hurt Locker**.

Piano on jäänyt historiaan vanhan naisohjaajan vahvana naiskuvauksena. Tuleeko sellaisia lisää teattereihin, riippuu tuottajista ja – meistä katsojista.

Antti Pentikäinen

POHDITTAVAKSI

- Mikä oli elokuvan kohtauksista vaikuttavin? Miksi?
- Lopun hukkumiskohtauksesta on joskus esitetty vaihtoehtoinen tulkinta, jonka mukaan Ada todellisuudessa menehtyi samalla kun piano upposi mereen, ja pelastuminen oli vain kuolevan viimeinen ajatus. Ohjaaja Jane Campion paljasti vuonna 2013, että alun perin hän oli suunnitellut Adan kuolevan lopussa. Pohtikaa loppuratkaisua: miten te tulkitsette elokuvan loppua? Muuttuuko elokuvan ydinajatus, jos Ada menehtyi lopussa? Keksikää vaihtoehtoisia loppuja ja keskustelkaa niistä.
- Elokuvassa Ada ei puhu, mutta saamme kuulla hänen ajatusäänensä. Tämä tarjoaa käsikirjoittajalle mahdollisuuden vahvan ja mieleenpainuvan hahmon luomiseen. Olisiko Adan hahmo voinut toimia puhuvana? Entä ilman ajatusääntä?
- Kuvatkaa koululla lyhyt kohtaus, jossa puhumaton hahmo käy syömässä tai tekee jotain muuta arkista. Postatkaa video esimerkiksi YouTubeen, jotta kaikki voivat katsoa sen. Kirjoittakaa sitten hahmolle monologeja Adan tapaan. Lukekaan tekstit videon kanssa. Mikä toimi, mikä ei? Miten eri versiot poikkesivat toisistaan?
- Listakaa kaikki naisohjaajat, jotka keksitte. Miksi elokuvateollisuudessa toimii vain vähän naisohjaajia? Olisivatko elokuvat erilaisia, jos niitä tekemässä olisi enemmän naisia?
- Elokuvan markkinoinnin hinta vaihtelee paljon. Esimerkiksi suomalaisen **Autolla Nepaliin** -elokuvan (2014) markkinointiin käytettiin 2000 euroa. Suuren Hollywood-tuotannon markkinointibudjetti saattaa olla jopa satoja miljoonia dollareita. Suunnitelkaa markkinointikampanja kuvitteelliselle suomalaiselle elokuvalle. Päätäkää itse, toimitteko minibudjetilla vai törsäättekö kunnolla. Miettikää ainakin seuraavat asiat:
  - kohderyhmä
  - markkinointikanavat (perinteiset vai uudet digitaaliset)
  - sosiaalisen median hyödyntäminen (mitkä välineet järkeviä kohderyhmälle)
  - imago (millainen mielikuva elokuvasta luodaan)
  - aikataulu (milloin mainostetaan)
- Miten suhtaudutte elokuvapalkintoihin? Listakaa kansallisia elokuvapalkintoja, kuten suomalaiset Jussit, sekä erilaisten festivaalien palkintoja, kuten Venetsian elokuvajuhlien Kultainen leijona. Onko palkinto tae elokuvan laadusta? Ovatko jotkut palkinnot mielestänne luotettavampia laadun ennustajia? Miten ehdokkuuksia ja palkintoja hyödynnetään markkinoinnissa?
- Vaikuttavatko palkinnot siihen, mitä elokuvaa menette katsomaan?